

Kubašský náučný chodník

Kraj:	Prešovský
Okres:	Poprad
Geomorfologické jednotky:	Hornádská kotlina a Nízke Tatry
Geologické jednotky:	vnútrokarpatský paleogén a veporské pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Spišské Bystré, pošta a pešo asi 800 m na juhovýchodný okraj obce (na koniec Školskej ulice)
Východisko:	Spišské Bystré, koniec Školskej ul.
Trasa:	Spišské Bystré: Školská ul. - dolina potoka Kubášok - Zoty - Prostredný hrb - Školská ul.
Dĺžka, prevýšenie:	5,3 km, prevýšenie 225 m
Čas prechodu:	2 h
Počet zastávok:	7
Náročnosť:	nenáročná až stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, environmentálne, historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Bez napojenia na značené turistické trasy; trasa je značená na rázcestiach smerovníkmi.

Rok otvorenia: 2018

Aktuálny stav: Náučný chodník je v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obecný úrad Spišské Bystré, Michalská 394/4, 059 18 Spišské Bystré, tel. 052 / 7792 197

Poznámka: V centre obce pri kostole je východisko druhého náučného chodníka v obci > Historicko-náučný chodník Stopy histórie.

Upozornenie: Počet informačných panelov v teréne nesúhlasí s počtom zastávok vyznačených v jednotlivých mapách na paneloch.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie alebo vychádzku zameranú na environmentálne problémy.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Spišské Bystré. Podhorská obec juhozápadne od Popradu v západnej časti Hornádskej kotliny, tu zovretej svahmi Nízkyh Tatier a Kozích chrbtov, pri Bystrej nad jej ústím do Hornádu. Do roku 1948 sa nazývala Kubachy. Založenie osady „villa Cubach“ (z nem. Kuh - krava a Bach - potok) súvisí so založením kláštora v Spišskom Štiavniku po roku 1223. Prvá písomná zmienka o nej je v listine z roku 1294, potvrdzujúcej dohodu Helebranda so spišským županom Baldom, ktorou sa rozdelila moc a príjmy z osád založených nemeckými kolonistami. Až do 20. storočia obec menila svojich vlastníkov. Obyvateľstvo za zaoberalo poľnohospodárstvom, chovom dobytka, drevorubačstvom, furmanstvom, remeslami. Známa bola najmä výroba súkna plsteného v troch valchách - „folušoch“ -, zruboch s vodným kolesom, čo pripomína replika hnacieho kolesa v centre obce. Folúše slúžili aj na drvenie kôry zo stromov, krúp a lisovanie oleja a používali sa až do 60. rokov 20. storočia. V obci boli dva mlyny a píla. Pôvodný kostol sv. Michala z 13. storočia, v roku 1450 zničený husitmi, bol opravený, avšak v roku 1819 spolu s obcou vyhorel. Nový rímskokatolícky kostol sv. Michala z roku 1821 bol neogoticky prestavaný a zväčšený v roku 1926. Obec opakovane vyhorela v roku 1916. V 80. rokoch 20. storočia na juhovýchodnom okraji obce vzniklo lyžiarske stredisko Ski centrum Kubašok. Obec je jedným z viacerých východísk túry na Kráľovu hoľu (19,5 km, prevýšenie 1 400 m).

Kráľova hoľa (1 946 m n. m.) - vrch v Nízkyh Tatrách juhozápadne od Spišského Bystrého, ktorého vrchol je dostupný po Náučnom chodníku Šumiac - Kráľova hoľa alebo po Náučnom chodníku Slovenský raj - Nízke Tatry.

Hornádska kotlina. Výrazná zníženina na východnom Slovensku, pretiahnutého pôdorysu východozápadného smeru v dĺžke vyše 60 km - veľmi mladá tektonická depresia medzi východnými časťami Kozích chrbtov a Nízkyh Tatier, Slovenským rajom, Volovskými vrchmi, Braniskom a Levočskými vrchmi zhruba medzi obcami: Vikartovce (resp. takmer Liptovská Teplička), Markušovce, Kluknava, Poľanovce a Jánovce. Leží vo výškach od 330 (pri výtoku Hornádu z nej) do okolo 960 m n. m. (na severom úpätí Nízkyh Tatier) a má prevažne pahorkatinový reliéf na východe prechádzajúci až do vrchovinového. Vyplnená je flyšovými horninami (paleogénne zlepenca, ílovce, pieskovce, prachovce), ktoré vo východnej časti prekrývajú rozsiahle akumulácie hlinitých štrkov a piesčitých hĺn pleistocénnych náplavových kuželov a v úzkej nive Hornádu a jeho prítokov kvartérne štrky, piesky

a hliny. Vo východnej časti kotliny sú špecifickým fenoménom masívne uloženiny travertínov z minerálnych prameňov na tektonických zlomoch (Dreveník, Spišský hrad, Sivá Brada). Takmer celým územím kotliny preteká Hornád s výnimkou 11 km dlhého úseku medzi Hrabušicami a Smižanmi, na ktorom preteká severným okrajom Spišsko-gemerského krasu (resp. jeho podcelku Slovenský raj) v kaňonovitom údolí. Kotlina leží v dažďovom tieni najmä Tatier, je preto relatívne suchá. Je takmer celá odlesnená, len v členitejšej centrálnej časti na pieskovcových chrbtoch medzi Levočou a Spišskou Novou Vsou sú ostrovy lesov.

Nízke Tatry. Mohutná klenbohrást, pretiahnutá západo-východným smerom, dlhá vzdušnou čiarou 75 km. Pohorie tvorí mohutný celistvý chrbát, z ktorého rebrovito na obe strany odbočujú rászochy. Vo veľkej svojej časti presahuje hornú hranicu lesa (zníženú človekom) a Ďumbierom dosahuje nadmorskú výšku 2 046 m. Sedlo Čertovica (1 232 m n. m.) ho delí na odlišujúce sa, najmä geologickou stavbou, **Ďumbierske Tatry** a **Kráľovoholské Tatry**. Centrálnu a južnú časť tohto jadrového pohoria budujú prevažne kryštalicke bridlice a granitoidné horniny (žuly) a severné rászochy najmä mladšie vápence, dolomity, pieskovce, ílovité a piesčité bridlice. Na rozsiahlych vápencových územiach sa vyvinul kras - spomedzi dvanástich vyčlenených nízkotatranských krasových území sú azda najpopulárnejšími Kras Demänovskej doliny (s Demänovským jaskynným systémom, vyše 43 km dlhým), Kras Jánskej doliny (s najhlbšou jaskyňou na Slovensku - Systém Hipmanových jaskýň - s hĺbkou 499 m) či Ďumbiersky vysokohorský kras (s Jaskyňou mŕtvych netopierov, vyše 21 km dlhou). Väčšinu územia zaberajú lesy, ktoré sú aktuálne postihnuté na mnohých miestach zvýšenou neplánovanou ťažbou spôsobenou rôznymi príčinami (vetrové či lykožrútové kalamity), vyplývajúcimi z narušenej ekologickej stability porastov ako dôsledku nepriaznivého stavu lesov (neprirodzená štruktúra, meniace sa prírodné podmienky, turizmus, chyby v obhospodarovaní). Najvyššie časti pohoria zaberajú okrem skalných vrcholov a chrbtov pred stáročiami odlesnené sekundárne lúky a pasienky (hole). Horskú flóru zastupujú napr. zvonček maličký, horec Clusiov, stokráska Micheliho, poniklec slovenský či metluška krivoláká, z fauny tu žije o. i. medveď, rys, vlk, svišť i vysadený kamzík vrchovský tatranský, vzácny hrabáč tatranský a hrabáč snežný. Vtáky reprezentuje orol skalný, orol kriklavý, včelár obyčajný, hlucháň hôrny, tetrov holniak. V pohorí je viacero území európskeho významu a prekrýva ho chránené vtáčie územie Nízke Tatry (s výnimkou areálov lyžiarskych stredísk v masíve Chopku), ktoré sú súčasťou sústavy Natura 2000; v krasovej časti Demänovskej doliny je vyhlásená ramsarská lokalita Jaskyne Demänovskej doliny.

Názvy informačných panelov

1. Les nie je smetisko
2. Pátranie po prírodnom bohatstve
3. Zamyslenie
4. Avifauna našej obce
5. Rastlinstvo
6. Živočíšstvo
7. Obec Spišské Bystré - história

Informačné panely v teréne nie sú číslované ani nie sú všetky označené názvom chodníka.

© Benke Miralier

